

Név:

Osztály/csoport:

Visszaküldési határidő: 2018. november 16.

4. OSZTÁLY/1, 2018–2019

Magyar mesék lázadó lányoknak

Ebben a feladatsorban a *Magyar mesék lázadó lányoknak* című kötethez készítettünk feladatokat. (Szerzők: Kiss Judit Ágnes, Mesterházi Mónika, Miklya Luzsányi Mónika, Molnár Krisztina Rita, Szabó T. Anna, Tóth Krisztina.) A könyvet a Móra Könyvkiadó adta ki, 2018-ban.

Ugye titeket is érdekelnek a kristályok? Ugye ti is csodálatosnak tartjátok a különféle csillogó ásványokat? Engem lenyűgöznek a színes, izgalmas kövek: gyerekkoromban gyűjtöttem is őket. Most egy olyan

asszonyról mesélek nektek, aki mindnyájunknál jobban ismerte az ásványok titkait.

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy kislány, aki imádott odakint, a természetben játszani. Erdélyben, egy hegyek koszorújában fekvő, kicsi faluban született. Bátyja, Aladár gyakran vigyázott rá, amíg a szülők dolgoztak, ahogyan később öccsükre is. Ilyenkor a gyerekek járták az erdőt, hallgatták a madarakat, és nézegették a sziklákat, köveket. A kislányt lenyűgözték az ásványok. Rabul ejtette képzeletét a kövek színe, csillogása, mintázata. Nem is vágyott más játéokra: az volt a legkedvesebb időtöltése, hogy köveket gyűjtött, aztán rendezgette és vizsgálta otthon a kincseit.

Később, amikor a gyerekek már nagyobbak lettek, Aladár elment a távoli Budapestre geológiát tanulni. Úgy látszik, benne is mély nyomot hagytak ezek a gyerekkori séták, hiszen a geológia egy olyan tudomány, ami a föld anyagával, szerkezetével és a földrétegek tulajdonságaival foglalkozik. A kis Mária roppantul irigyelte a testvérét, amiért ilyen nagyszerű dolgokról tanulhat. Már a nevek is mennyi titkot sugallnak, hallgassátok csak: achát, tűzachát, vezuvián, sziderit, krizopráz, heliodor! Ki ne vágyna ismerni mindet?! Abban az időben a tudomány még a férfiak kiváltsága volt, a tanulni vágyó nőket bizony nem nézte jó szemmel a világ. A lányoktól azt várták el, hogy szépen kézimunkázzanak, ügyesen főzzenek, és képesek legyenek háztartást vezetni. Na meg hogy gyerekeket szüljenek, hiszen ezt tekintették a női kiteljesedés netovábbjának. Nincs is ezzel baj, de az okosabb lányok ennél sokkal többet szerettek volna: látni, megérteni a világot, dolgozni, létrehozni, felfedezni valamit, alkotni! Így volt ezzel a kis Mária is. Csupa okos testvér vette körül, és a szülei is türelemmel elmagyaráztak neki mindent, akármit kérdezett. A legtöbb kislány számára a tudományos vagy művészi pálya csak álom maradt akkoriban, ő viszont nem nyugodott bele, hogy nem tanulhatja ugyanazt, mint a legidősebb testvére. Fogta

magát, és a falu, a rokonok intelmeire és baljós huhogására fittyet hányva jelentkezett egyetemre. Az apukája iskolaigazgató volt, aki sokra tartotta az önálló gondolkodást, tudományt, ezért támogatta kislánya terveit.

Mária becsomagolt, elbúcsúzott a szüleitől és a barátaitól, vonatra szállt, és otthagyta Erdélyt. Budapestre utazott, ahol mindennapi gondokkal kellett megküzdenie. Furcsán nézett rá mindenki, nem értették, miért nem maradt ez a lány odahaza, Erdélyben, minek kellett neki a fővárosba utaznia. Ő azonban nem foglalkozott a kételkedőkkel, tette a dolgát, és bízott magában. Elvégezte az egyetemet, aztán gimnáziumi tanárként

kezdett pénzt keresni. Férjhez ment egy másik tudóshoz, Dudrich Endréhez, akinek nagyon tetszett, hogy ennyire okos és független nő a felesége.

Mária álma továbbra is az volt, hogy szeretett ásványaival foglalkozhasson. Néhány év elteltével aztán megtörtént a csoda! Tudásának híre messzire eljutott, és meghívták dolgozni a Nemzeti Múzeum Ásványtárába. El tudjátok képzelni, mekkora öröm lehetett ez? Mikroszkóp alatt vizsgálhatta a legkülönlegesebb, legritkább, legértékesebb ásványokat, és végre semmi mással nem kellett törődnie, csak a kutatómunkával!

Évekig tartó, lázas fáradozása meg is hozta az eredményét. Országos hírnévre tett szert, és Debrecenben ő lett az ország legelső női egyetemi tanára, ami csodálatosan nagy dolog volt, és erőt adott azoknak a kislányoknak, akik hozzá hasonlóan szomjaztak a tudásra. Ő volt az első olyan magyar kutatónő is, akinek a munkáját bemutatták a Magyar Tudományos Akadémián. Később egy Koch Sándor nevű tudóssal közösen írt egy híres könyvet a mesterséges drágakövekről, ami a mai napig az egyik legfontosabb könyv a témában. Ebből nemcsak a kövek nevét, történetét, lelőhelyeit és felhasználását ismerhetjük meg, hanem a hozzájuk kötődő babonákat is. Keleten például sok ember azért hord türkizköves gyűrűt, mert „meggyőződése szerint a kis türkizkő fogja szerencséjét meghozni”. Nem tudjuk, Vendl Mária hordott-e türkizköves gyűrűt, de szerencsésnek mondhatta magát: boldog és teljes életet élt, hiszen gyerekkori álmát valósította meg, amikor egész életét az ásványok lenyűgöző titkainak szentelte.

Ha bármikor kézbe vesztek egy finom szerkezetű, titokzatos kristályt, vagy csak kettétörtök egy kavicsot, és rácsodálkoztatok a belsejében látható csillámló ércdarabkákra, mindig jusson eszetekbe Vendl Mária, aki ha ott állna mellettetek, azonnal meg tudná nektek mondani, pontosan mi is ez, és hogyan keletkezett. És jusson eszetekbe róla az is, hogy semmi sem tántorította el attól, amit megálmodott. Bár csak kevesen bíztak benne, mégis csodálatosan messzire jutott. Olyan magas hegycsúcsokra, amilyenek gyerekkorában vették őt körül, abban a kicsike faluban, ahonnan elindult.

Könyveinket megvásárolhatják a www.konyvkozosseg.hu oldalon.

Az Olvasóklub tagjai 25% kedvezménnyel vásárolhatnak a Könyvközösség kínálatából.

A feladatlapok egészének vagy részleteinek a Kaméleon Alapítvány írásos engedélye nélküli sokszorosítása, másolása, felhasználása szigorúan tilos!

Név:

Osztály/csoport:

Visszaküldési határidő: 2018. november 16.

4. OSZTÁLY/1, 2018–2019

1. Töltsd ki Vendl Mária adatlapját!

Név:

Születési hely, idő:

Foglalkozásai:

4 p

2. Mivel foglalkozik egy geológus? Keresd meg a szövegben, és írd le!

.....

2 p

3. Tegyéi rendet az ásványok között! Melyek fordulnak elő a szövegben? Keresd a kakukktóját, és karikázd be!

sziderit vezuvián achát heliodor
szanidin krizopráz tűzachát

1 p

4. Nézz utána az egyik ásványnak az interneten, és töltsd ki az ásványismertetőt!

Név:

Három tulajdonság:

Rajzold le az ásványt!

3 p

5. Folytasd a mondatokat a szöveg alapján!

A lányoktól azt várták el, hogy:

.....

Az okosabb lányok ennél sokkal többet szerettek volna:

.....

2 p

6. Ki mondhatta, írhatta az alábbi sorokat?

Sokra tartom az önálló gondolkodást, támogatom a tervét.

Független és okos feleséget szereztem magamnak.

Geológiát tanultam Budapesten.

Híres könyvünket Vendl Máriával együtt írtuk a mesterséges drágakövekről.

4 p

7. Hol élt, mit csinált? Kösd össze a helyszínekkel az életrajzi adatokat, gondolatokat! Segít a szöveg.

Erdély

Budapest

Debrecen

Nemzeti Múzeum
Ásványtára

első női
egyetemi tanár

testvére
vigyázott rá

kutatóként
dolgozott

sziklák
nézegetése

férjhez ment

erdőjárás

gimnáziumi tanárként
dolgozott

madarak
hallgatása

9 p

8. Mi az, amit annyira szeretsz, hogy szívesen csinálnád egész életedben? Írj róla négy-öt mondatot!

.....
.....
.....
.....

5 p

9. Rendezd a mondat szavait, segít a szöveg! Írd le! Ne feledkezz meg a mondatközi írásjelekről sem!

esetekbe hogy sem el megálmodott jusson az semmi tántorította amit és attól róla is

.....
.....
.....

Mely tulajdonságát igazolja, mutatja be Vendl Máriának ez a mondat? Többet is írhatsz.

.....

4 p

10. Fejezd be a mondatokat saját gondolataiddal!

Álmainkat akkor érhetjük el, ha

Úgy gondolom, hogy a kitartás azért fontos, mert

2 p

Keress meg az interneten Az aranypálca c. népmesét Benedek Elek gyűjtéséből, majd oldd meg a feladatokat!

1. Merre indultak a királyfiak, és miért? Húzd a szavakat a megfelelő égtájakhoz!

legidősebb királyfi

aranyfák

középső királyfi

aranylevelek

drágakövek

5 p

Szerinted merre indulhatott a legkisebb királyfi? Rajzold be nyíllal!

2. **Összekeveredtek a szavak és a jelentéseik. Tegyéi rendet, húzd össze az összetartozókat!**

baka	falatot
keszkenő	csoportosan visszameneteltek
falást	gyalogos katona
megrökönyödött	díszes kendő
visszamasíroztak	megelpődött, megdöbbsent

5p

3. **Merre járt a legkisebb királyfi? Számold meg a helyszíneket egymás után, majd olvasd össze és írd le a mesével kapcsolatos szót!**

sziklás hely R	tenger A
otthon V	útból otthon T
második sziget L	első sziget Zs
tündérkirálynőnél Á	útból a tündérkirálynő lakhelyénél A

2p

Megoldás:

4. **Kitől mit kapott a fiú? Fejtsd meg a szavakat, majd kösd össze az összeillőket!**

rebmegerő	őnyláríkrédnüt	geynöpök
ynozssagerő	ődnek	aclápnara

3p

5. **Rajzold le azt a varázstárgyat, amelyiket a három közül szívesen megtartaná magadnak, ha csak egy lehetne a tied! Indokold meg, hogy miért azt használnád! (A lapra ne felejtse el ráírni neved, osztályod, iskolád!).**

2p

Összesen: 53 p

Könyveinket megvásárolhatják a www.konyvkozossege.hu oldalon.

Az Olvasóklub tagjai 25% kedvezménnyel vásárolhatnak a Könyvközösség kínálatából.

A feladatlapok egészének vagy részleteinek a Kaméleon Alapítvány írásos engedélye nélküli sokszorosítása, másolása, felhasználása szigorúan tilos!

